

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

POZOR, NAROČNIKI...
Naročnikom nasmejamo, da več ne pošljemo potrdil za poslano naročino. Za dobro potrdilo poleg naslova na listu, da katerega dne, mesec in leta je naročna piščana.

U p r a v a

Recentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3d, 1879.

No. 208 — Štev. 208 — VOLUME LIII—LETNIK LIII

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 25, 1945 — ČETRTEK, 25. OKTOBRA, 1945

Tel. CHELSEA 3-1242

VOLITVE V BALKANSKIH DRŽAVAH

Vse izgleda, da bodo balkanske države, ki so v prijateljskih odnošajih z Rusijo, šle svojo pot naprej in bodo v bližnji bodočnosti imele svoje volitve, navzlic temu, da sta Amerika in Anglija izrazili svojo bojanje, da volitve ne bodo potekle v smislu demokratičnih načel.

Rusija odobruje sklep balkanskih držav, da gredo na volišče še to jesen. Sedaj se potrjuje, da bo komunist Georgij Dimitrov kandidat v prvem okraju v Sofiji na Bolgarskem na strani domovinske fronte.

Dimitrov živi v Moskvi in se je nameraval vrnil na Bolgarsko v avgustu, da bi kandidiral pri volitvah; ko pa so bile volitve zaradi protesta Združenih držav preložene, je postal v Moskvi. Sedaj pa, ko se vlada ne bo zmenila za noben protest, se bo vrnil v domovino.

V JUGOSLAVIJI so katolički in pravoslavni škofje izdali pastirski list, v katerem odkrito povedo, da so nasprotni sedanjemu vladni maršalu Tita in da tudi niso zadovoljni z imenikom kandidatov za prihodnje volitve. Toda Tito bo navzlic temu imel volitve.

Londonški Jugoslovani so tudi proti volitvam v Jugoslaviji in so tudi zelo nejevoljni, ker po novi postavi jugoslovanski državljeni v tujini ne bodo mogli voliti.

Da Rusija odobrije delovanje maršala Tita, je dokaz to, da je v Beograd prišel Andrej A. Ždanov, politični voditelj za ljenigradski okraj.

List "Novi čas" v Moskvi je te dni naravnost zahteval, da je Trst dodeljen Jugoslaviji.

Moskovski radio povdarija, da nasprotniki volitev v Jugoslaviji hočejo postaviti nazadnjiske ministre, ki bodo svojo deželo prodaljati kapitalistom.

Značilno pri tem je, da ob času, ko prihaja Ždanov v Beograd in Dimitrov v Sofijo, prihajo poročila, da je ruska armada ob grški

in turški meji. Jugoslovanski viri pravijo, da tudi maršal Tito zbirja svojo armado na jugu, Sofija pa poroča, da so ruske čete zavzeme strateške kraje ob turški meji.

Moskva pa vse to odločno zanikuje in pravi, da so vse te govorice izmišljene in da rdeča armada ni imela nikakih velikih manevrov ob turški meji.

Skoro gotova stvar je, da bosta pri volitvah potrjeni obe vladi, jugoslovanska in bolgarska in boste tudi za dolgo časa ostali na krmi. In kar se tiče zapadnih držav, bo to dovršeno dejstvo — fait accompli.

Veliko zanimanje vlada v Sofiji za prihod Marka Ethridge-a, katerega je poslal predsednik Truman, da preišče politični položaj balkanskih držav.

Ethridge ne zapravlja časa in se je takoj včeraj sestjal z mnogimi članji komunistične stranke. Po dnevnem razgovoru s tajnico odbora domovinskih front Mrs. Cola Dragoičeve se je sestal z Vasilom Kolarovom, Trajčom Kostovom in Vulkom Tervenkovom, ki so člani politikbiro komunistične stranke.

Zvezec je Ethridgeu na čast notranji minister in član politikbiro Anton Ougov priredil svečan banquet.

Kot pravi list "Izgrev", bo Ethridge imel sestanke z ostalimi ministri in visokimi državnimi uradniki in proti koncu tedna bo poslal predsedniku Trumanu svoje prvo uradno poročilo o svojih utisih glede položaja na Bolgarskem. Prihodnji teden pa bo imel sestanke z voditelji opozicije.

Vprašanje Poljakov v Italiji

Profesor Stanislav Kot, novi poljski poslanik v Rimu ne more niti najmarj govega povedati glede poljske armade v Italiji. — To vprašanje postaja v vsakem dnevnem težavnje.

Na časnikarski konferenci v poljskem poslaništvu je poslanik Kot samo povedati, da glede bodočnosti obeh poljskih vojakov, ki se ne marajo vrniti v svojo domovino, razpravljajo višji uradniki v Londonu. Rekel je, da pod sedanjimi okoliščinami ne mara obiskati poljskega zborna brez začasnega dovoljenja.

O spopadu med poljskimi vojaki in italijanskimi komunisti poslanik ni hotel govoriti, kadar tudi ne o tem, kako bo poljska armada tokom hude zime v Italiji vzdrževala red.

Skraini italijanski desničarji in levičarji pa uporabljajo 100 tisoč italijanskih vojakov v Italiji, od katerih se je odločilo samo 13,000, da odidejo do-

mov, za politično orozje. Najbolj se tega poslužujejo desničarji, ki se boje komunistične vstaje v februarju ali marca in tedaj pravijo: "Hvala Bogu, da imamo poljske vojake, ti jim bodo že pokazali!"

Kot znamo, so ti Poljaki odločni nasprotniki komunizma, kar pogosto doveže do kakrškega neprijetnega dogodka za italijanske civiliste. Tako se je nekoč peljal po Romagni Raimonde Craveri, zet Benedetto Croce, z odpeto srajco, ko ga pred veliko hišo nekega italijanskega grofa vstavi poljski vojak, rekoč: "Vi ste komunisti! To vem. Ali ne mislite umoriti grofa?"

Craveriju, ki ni komunist, se

je slednjič posrečilo prepričati Poljaka, da grofa niti ne pozna, nakar ga je pustil da je.

Sedanji položaj Poljakov v Italiji je: Jih je okoli 100,000; med njimi jih je mnogo, ki so se odlikovali pri Cassinu, Anconi in Bologni. Od teh se jih je odločilo 13,000, da gredo domov. Profesor Kot je rekel, da so bili ti Poljaki že ločeni od ostalih svojih tovarišev, ki se nočejo vrniti.

Poljaki pa pripadajo angleškemu sredozemskemu vrhovnemu poveljstvu in dobivajo od Anglije svojo plačo.

V Italijo je prišla poljska vojaška misija pod vodstvom polkovnika Kazimirja Sidorja, da preskrbi za prevoz 13,000 Poljakov, toda prišla je zapraka zaradi prevoza skozi Čehoslovaško.

Poljaki pa delači tudi velik preglavico angleškim vojaškim oblastim, kajti vedno bolj se silijo trditve, da jih hočejo Angleži porabititi za zatiranje izgredov od strani — levičarjev ali komunistov.

Tozadevne konference v zvezinem senatu se bodo vrstile 5. novembra t. l.

Zakonski predlogi, katerih je se polno, zahtevajo da se delavske plače povisijo za 40 do \$65c, za vsako uro dela, in da se ta povisjanja nadlujujo tudi banka, da znača-

nači.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Kongresnik Ramspeck iz G. predlaže, da se ustavovi zakon, ki bi prepovedal štrajke za dobo medsebojnega posvetovanja med podjetništvtvom in delavstvom glede izboljšanja živilenskih razmer.

Tozadevne konference v zvezinem senatu se bodo vrstile 5. novembra t. l.

Zakonski predlogi, katerih je se polno, zahtevajo da se delavske plače povisijo za 40 do \$65c, za vsako uro dela, in da se ta povisjanja nadlu-

jujo tudi banka, da znača-

nači.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potrebščin.

Predsednik Truman je iz-

javil natančno da je pred vsemi

likor so se povisale cene dnevnih potreb

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenski Publishing Company, (A Corporation). Frank Sakner, President; Ignac Budde, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO: \$7.—; ZA POL LETA — \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

ZA JUGOSLAVIJO — \$8.— LETNO: \$4.— ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni soboto, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 2-1242

Vzroki vzrujanosti

V naši republiki so kljub svetovni vojni ostale vse tovarne in druga podjetja nepoškodovana, tako da bi lahko delo, z katerim se naše prebivalstvo bavi v normalnih časih, napredovalo, kakor pred zadnjem svetovno vojno — deloma z preustrojitvijo tovorn za izdelovanje izdelkov, ki se rabijo v merni dobi in deloma z delom, katero je potrebno tako v vojni, kakor tudi v mirni dobi.

Kljub tem dejstvom je pa tekom zadnjih tednov prišlo širou dežele do mnogočtevih štrajkov in deloma tudi do odslovitve mnogih delavcev, ki sploh niso stavkali. Radi se danje obrtni dislokacije, morajo delaveci vsakovrstnih poklicov nehotno počivati, kar znači, da je vzrujanost v delovskih krogih splošna, ne pa le krajevna.

Mnogi časopisi, ki so last časniških sindikatov, povdarnjajo, da naše delavstvo radi vsestranskih štrajkov ni patriotično, toda to so običajni nazori milijonarjev, ne pa navadnega vsakdanjega prebivalstva. Ker se pa to zadevni nazori danzadnem pojavljajo v javnosti, bi vsakdanji človek končno postal uverjen, da je namen tega časopisa vsemu prebivalstvu dokazati, da delavci sploh ne potrebujejo povečanja njihovih vsakdanjih zaslukov, dasiravno delavstvo nima ničesar na razpolago, kar bi zamoglo na javnem trgu prodati za dobiček, nego le svojo osobno moč, katero prodajajo v obliki dela svojih rok.

Naša javnost se s splošnem oziru strinja v tem, da mora glavar vsake rodbine vsaki teden saj toliko zasluziti, kolikor znača njegova mesečna najemina za stanovanje, v katerem njegova rodbina stanuje. In kako draga so sedaj stanovanja, je vsakomur znano, kajti dnevno čitamo v časopisu oglase v katerih ponujajo ugledne rodbine naših državljanov po \$50.— mesečne stanarine, ako zamorejo dobiti kako stanovanje v velikih mestih, kjer je največ tovar, v katerih so glavarji takih rodbin vslužbeni. Cenejši stanovanj sploh ni mogoče dobiti. In kendar zasluzi manj nego po \$50.— na teden, mora tudi uvaževati dejstvo, da mora samo za stanovanje plačati več, kakor četrino svojega mesečnega zasluka, kar pomenja manj hrane in manj obleke za njega in za člane njegove obitelji.

Vse zgoraj navedeno je treba uvaževati in sicer neoziraje se na dejstvo, da mora znani milijonar Tommy Manville plačevati svojim sedmerim bivšim ženam redno vsaki meseč potrebne alimente za njihovo razkošno življenje: ali pa da mora, tudi splošno znana Barbara Hutton plečevati enake aliumente svojim šestero razporočenim soprogom. Vse to namreč nikakor ne vpljiva na dnevne cene potreščin, katere mora vsaka delavska žena kupovati, ako hoče preživljati svojo rodbino. In naše delavstvo je oni del našega prebivalstva, kateri tvori večino vseh odjemalcev v naših prodajalnah. Pri vsem tem, se pa menda še vsakdo spominja splošne depresije iz leta 1930, in to bi moralna splošna javnost baš sedaj uvaževati.

Ako se nakupovalna moč zasluka navadnih delavcev v tovarnah in pisarnah veselj nakupovalne moči denarja pomajša, potem tem ljudem tudi ne bode mogoče plačevati stanarino in dohodninskih davkov, kar pomenja, da se bližamo — depresiji, oziroma obnovitvi časov, kakoršni so bili leta 1930. Pri vsem tem, seveda ni potrebno se posebej povendarjati, da bode tudi trgovstvo in podjetništvo občutilo depresijo, ako delavstvo ne bode imelo na razpolago denar, z katerim bi zamoglo kupovati svoje in njihovih rodbin dnevne potreščine.

Nedavno je dnevno časopis z ponosom naznalo vsej naši javnosti, da je stari Henry Ford izročil svojemu 28 let staremu vnuku — svoje, bilijon dolarjev vredno premoženje, ali po domače, — dal mu je tisoč milijonov dolarjev.

Naši vojaki, ki prihajajo sedaj domov iz Evrope in Daljnega Iztoka, seveda ne pričakujejo, da bodo dobili tako velika darila in dediščine od svojih dedov ali pa očetov. Vse, kar zamorejo pričakovati za pričetek svojega civilnega življenja, je posojilo v znesku \$6000.—, s katerim denarjem si lahko zgradi svoj bodoči dom, katero posojilo morajo potem odpeljevati z obrestni potom rednih mesečnih odpplačil. To odpeljevanje je pa pred vsem odvijeno od njihovega tedenskega zasluka, kateri je v sedanjih burnih delavskih razmerah dokaj kočljive vrednosti in trajnosti.

Henry Ford ne koda nikdar pogrešal svojih milijonov, katere je naložil v svoja podjetja v Nemčiji, na Japonskem in v drugih deželah sveta, — toda ako se zniža zasluk znašega delavstva tako, kakor leta 1930, potem bodo sanje naših bivših vojakov in delavcev z ozirom na njihova bodoča srečna domovja, izredno kratkotrajne.

Bodočnost 50ih milijonov moških in žensk, je v svoji polni celoti odvisna od njihove tedenske plače; in to je dejstvo, katero ne zamore nikdo zanikati. Sedanji stavkarji, ki se boro za borno povečanje svojih tedenskih zaslukov, se boro tudi za dobrobit vračajočih se vojakov, kateri bodo morda v

Jugoslavija na konferenci v Quebecu

NAPISAL ZA O. N. A. — HERBERT SELIGMANN

Eden jugoslovanskih delegatov je z naslednjimi kratkimi besedami povedal, kaj pričakuje od mednarodne poljedelske organizacije nova Jugoslavija:

"Mi smo mala država, katero je 4 leta trajajoča vojna strahovito opustošila. Ne moremo drugač kot obrniti se do velikih sil in upati, da bomo našli v tej organizaciji, v kateri so velike sile v deleženju, last najprej avstrogerska tehnična navodila in sredstva, ki so potrebna za obnovo našega gospodarstva, našega potjedelstva in ribolova."

Želec nam dopovedati, koliko je trpeč Jugoslavija v vojni, nas je opozoril, da je bilo na potu iz Beograda v Zagreb, ki odgovarja razdalji New Yorka od Washingtona, porušenih najmanj kot 450 zeleniških mostov. Zdaj so Jugoslavani domestili te mostove s preprostimi leseni mostički za entiro zelenico, ki obratuje zdaj na tej progi mesto dvojnje prejšnje zelenice.

Prve tri mesece leta 1945 so morali delavci opravljati svoje delo takorekoč z golimi rokami, brez primerne orodja, in niso prejemali nobene plače, temveč le živež, ki jim je bil potreben za življenje. Nemogoče jim je bilo torej plačevati najemnišo za stanovanja, kar je tudi vzrok, da je bil razglašen trimesečni moratorij za stanarino.

Najhujše opustošene so pokrajine vzdolj jadranske obale. V nekaterih pokrajinal Jugoslavije ne stoji nobena hiša več pokonci, je dejal. Škoda, katero je povzročila vojna, iznaša najmanj 61 tisoč milijonov dolarjev.

"Kar se nadamo dobiti preko mednarodnega sodelovanja", objasnil, "je to, da nam bodo mogoče spraviti v splošno rabo v Jugoslaviji naprave kot na primer lednice — kar bi nam omogočile razviti naš ribolov. Trenutno nimamo skorobenih mehaničnih ledenc. Ako pa bi jih imeli, bi nam bilo mogoče oskrbovati dober del jugovzhodne Evrope. Tudi mnogo sadja bi mogli konzervirati, pred vsem jabolki in češpal.

Ko je prešel razgovor na politična vprašanja, je naglasil jugoslovanski delegat, da je popolnoma nemogoče, da bi ljudstvo, ki živi v državi tako neizmernega bogatstva kot Združenimi državami razmere, katerje je v Jugoslaviji napravilo neizogibno sedanje siromati.

Izboljši bodočnosti zopet morali — prodajati jabolka ob uličnih vogalih, — ali pa "sloneti na lopatah", kakor se je to zgodilo po končani prvi svetovni vojni.

Nekateri časnikarji bodo potem zopet pisali članke o "bumih", ki "slone na svojih lopatah", toda pri tem ne smemo pozabiti, da je tedaj, v letu 1930, "sloneli na lopatah" mnogo arhitektov, inženirjev, odvetnikov in zastopnikov sličnih poklicov.

Narodno gospodarstvo, katero zamore preskrbni pojem premoženje v znesku \$1,000,000.00., zamore tudi jančiti vsem delavcem in delavkam stalno delo in zasluk, kateri naj bodo tolik, da se bodo zamogli pošteno preživljati.

Paketna pošta v Jugoslavijo

Nova odredba glede velikosti paketov:

GLEDE POŠILJATEV ZAVITKOV V JUGOSLAVIJO SO NASLEDNJE DOLOČBE:

1. Eni in isti osebi v Jugoslaviji je mogoče poslati samo en zavitek na teden.
2. Zavitek ne sme biti težji kot 11 funtov; širina okoli in okoli in enkrat dolžina zavitka skupaj NE SME MERITI VEČ KOT 72 INČEV. — Premerite zavitek z motovozom.

Iz New Yorka do Jugoslavije je poštne \$1.83 za zavitek 11 funtov.

Pošiljati je mogoče samo stvari, ki se ne pokvarijo.

POLITICAL ADVERTISEMENT

NAŠ ŽUPAN

FIORELLO H.

LA GUARDIA

BO GOVORIL

JUTRI (PETEK)

na Radio Postaji WJZ

od 7:15 do 7:30 zvečer

(770 NA VAŠEM DIALU)

ZA NAŠEGA

PRIHODNJEŽ ŽUPANA

NEW BOLD

M O R R I S

Je nujno in važno!

Boste ginjeni!

Poslušajte

USODNA NESREČA Z AVTOM

Kemmerer, Wyo. — Dne 30.

sept. se je v avtini nesreči ubil

let in rojen tukaj. Nesreča se

je pripetila eno miljo od Dia-

mondville pri mostu, v kate-

regu je treščil z avtom. Kara

je bila takoj v plamenih, kakor

tudi most in pokojni mladenič

je skoraj čisto zgorel. Zapus-

ča starše in dve sestri.

UBIT V NEMČIJI

Bon Air, Pa.—John Medle-

st., je bil obveščen iz vojnega

departmента, da je bil njegov

sin John ubit v Nemčiji v že-

lezniški nesreči dne 14. sep-

tembra.

IZ MILWAUKEEJA

Milwaukee, Wis.—Tukaj je

umrl vsled kapi John Zajec,

star 63 let in rojen v vasi

Studenec nad Savo pri Ljubljani.

Zapusča hčer, sestro in tri bra-

te, od katerih je eden v Chi-

cagu. Pokopan je bil civilno.

Dne 26. sept. je umrla Jenny

M. Kovacek (Kovačič) rojena

Camer in stara 35 let. Pokojna

je bila hči Angeline Lepej in

Johna Camerja. Zapusča mož

in sина.

NA POLITIČNEM OBZORJU V NEW YORKU

V mestu New Yorku se je

ustanovil odbor, ki deluje za

izvolitev Kapitana Hugo E. Ro-

gersa za mesto Borough Pre-

sident of Manhattan. Odbor

se imenuje Independent Citi-

zens Committee for the Elec-

tion of Capt. Hugo E. Rogers.

Neodvisni odbor poroča, da

je Capt. Rogers zvezan v kan-

didaturi z generalom William

O'Dwyerjem, ki je kandidat

za mesto župana na Demokrat-

skem in American Labor tike-

tu. Hugo E. Rogers je služil

svoji domovini v dveh vojnih.

Bil je parzent v prvi vojni, in

v vojni, ki se je ravno zaklju-

čila je bil Acting Industrial

Dopisov bres polipa in osebnosti ne pribujejo.
Dopis za četrtkov številko naj bodo v
našem uradu najkasneje v sredo zjutraj.

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo
vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki ta-
koreko med seboj pogovarajo.

VELIKA PRIREDITEV V CHICAGI

CHICAGO, Ill. — Skupne tako Jugoslavijo, kot je sedaj, čikaške podružnice SANS-a ne gremo, ker smo prepričani, bojo imeli veliko prireditve v da bi se nam nič kaj dobro ne nedelja 18. Novembra 1945 v godilo tam, ker vse je postal dvorani SNPJ. — Obljubljeno čudno. Navadni delaveci in nam je, da bomo dobili govor-kmetje hočejo imeti vse prenika iz Jugoslavije; to je člo-več pravic, in nas intelligentov veka, kateri se je boril za svo- nič več tako ne spoštujejo, kot bodo in p ravico ljudi v starem so nas včasih. S tem k ončujem kraju, in trpel z narodom ves in te ponovno prosimé, da mi čas sovražnikove okupacije. — pomagaš, ker ako tega ne sto- Prepričan sem, da vsi želite iz- riš, bom moral porabiti ves vedeti resnico, in slišali bo- denar, katerega sem srečno od- dete, kako velika razlika je nesel iz Jugoslavije. Tvoj trpe- med tem govornikom in ljud- či brat — Nande.

mi, kateri so odnesli pete iz Pismo enega sorodnikov, ka- Jugoslavije, še predno jo je teri so bili pobiti od komuni- napadel sovražnik, in katerih stov in katero prihaja direktno prva skrb je bila obvarovati ne in Jugoslavije, se glasi pri- narod, pač pa svojo lastno ko- bližno takole:

Na programu bo več pev- Dragi stric France: — Po- skih točk, nastop mladinskega dolgih letih trpljenja in gro- krožka SNPJ in kazanje slik. ze Vam zopet lahko pišem. — Opis slik bo enkrat pozneje pri- Sporočiti Vam moram, da je občen. Po programu bo ples in moj oče umrl v italijanski je- prosta zabava. Narodna dolž- či, kjer so ga do smrti mučili nost vsakega zavednega Slo- samo zato, ker ni hotel izdati vence v Chicagu in okoliči, je, krajka kje se je nahajal Ivan pri partizanih. Ivan je bil smrtno ranjen meseca novembra lan- sko leto, tako da smo v boju partizani prihaja iz starega člana naše družine. Lahko si kralja resnica na dan, in to iz predstavljanje, kako veliko za- pisem, kateri ne prihajo iz lost nam je vse to povzročilo. Italije, pač pa direktno iz Ju- Mamo je čisto strlo in je sedaj glasovje. Pisma iz Italije se zelo rahlega zdravja. Jaz sem zdrava in delam v tovarni, tako da pomagam preživljati druži- no. Marica bo spomladi preje- moral pred krvolčni komuni- sti, kateri so vse duhovnike in poštene ljudi pobili. Na žup- nikan Jernej in kaplan Jože, ka- kor tudi vsi naši sorodniki so gotovo morali umreti mučeni- ške smrti, ker nič ne vem za šel pa za župnika v Sv. Lovren- nje. Veš, mi smo se borili za tako Jugoslavijo, kot je bila, ker tamkajšnji župnik je pobegnil v Italijo takoj, ko je bila Jugoslavija osvobojena. — Od nas pa je pobegnil nadučitelj in bivši starosta Sokola. Ijudje pravijo, da obavda že dobro vesta zakaj sta b ežala. in da sta oba sodelovala z so- vražnikom.

Stric Nande je tudi pobegnil nekam v Italijo. On ima tudi na vesti več izdajstev, zaradi katerih je umrl več nedolžnih ljudi. Jugoslovanska vlada je že trikrat pozvala vse ljudi, kateri so bili v tujini, da naj se vrnejo nazaj, in to so tudi v veliki večini storili. V tujini se nahajajo samo ljudje, kateri imajo preveč masla na glavi, in imajo zelo slabo vest, da se bojijo nazaj.

Pri nas gre zelo težko, pa- veseli smo, samo da imamo svobodo. Vse se počasi izboljuje in gremo naprej v lepo bodočnost, za katero smo tako draga plačali.

Stric, ako Vam je mogoče, nam kaj pomagajte, ako pa ne morete pa prosim, da nam pišete, kako se imate. Vi in Vaša družina. Srčno Vas vši

HČI SLOVENSKH STAR- ŠEV V SLUŽBI U. S. M. C.

Schenner, N. Y. — Sgt. Josephine Kruh, hčerka Mr. in Mrs. Michael Kruh iz tega mesta je sprejela odpust iz Marine Corps v Camp Lejeune, North Carolina.

Sgt. Josephine Kruh, USMC

Saržent Kruh je vstopila v službo meseca julija leta 1943, in potem, ko se je izvezbala v Camp Lejeune, je bila dodeljena za leta in pol pri Marine Corps zračna postaja v Santa Ana v Kaliforniji.

Gospodična Kruh je promovirala iz Višje šole v Schenecusu, New York in je nadaljevala svoje študije v Mildred Elley Business College v Albanyju. Ko je izvršila trgovsko šolo, je bila uslužbena pri Bayer Aspirin tvrdki kot tajnica v Albany in je bila v službi dotedne tvrdke osem let. Nato je vstopila v mornariško službo pri Marinah.

skupaj pozdravljam, posebno pa Vaša nečakinja — Anica.

To so pisma, sodobni pa naredite sami. Na tisoče pism bo še prišlo in iz vseh domov izvedeli, da se razvija nova čista Jugoslavija, v katerih ne bo prostora za tiste, kateri so misili, da bi morali biti vsi partizani postreljeni, in ne za tiste, kateri so misili, da bi morali biti v vsakem zvoniku obesen župnik ali kapelan. Morebiti bo vselej nekaj časa, toda jaz sem prepičan, da bo bodočnost jugoslovanske vlade je že dobro v celoti v rukih jugoslovancev.

Jugoslovanska vlada je že trikrat pozvala vse ljudi, kateri so bili v tujini, da naj se vrnejo nazaj, in to so tudi v veliki večini storili. V tujini se nahajajo samo ljudje, kateri imajo preveč masla na glavi, in imajo zelo slabo vest, da se bojijo nazaj.

Pri nas gre zelo težko, pa- veseli smo, samo da imamo svobodo. Vse se počasi izboljuje in gremo naprej v lepo bodočnost, za katero smo tako draga plačali.

Stric, ako Vam je mogoče, nam kaj pomagajte, ako pa ne morete pa prosim, da nam pišete, kako se imate. Vi in Vaša družina. Srčno Vas vši

PISMO IZ MICHIGANA

Trenary, Mich. — Ker vi dim, da mi bo naročnina za "Glas Naroda" potekla 20. tega meseca, bom vam poslala \$3.50 money order, da ne bom zaostankarica, ko sem že bila. In ne vem, kako bi spet malo napisala za "G. N.", ker vem, da vsaki rad bere tako kot jaz, če je kaj od kakšne forme ali, od mesta kakšne novice.

Pa ne vem, kaj bi pisala. Ali čem kaj od snega ali kaj drugega. Danes ko to pišem, je 9. oktobra, pa tako sneg pada, kot o Božiču. In ko sem zjutraj vstala, ga je bilo zadost, tako, če bi ga prav več ne palo, pa ga je dosti za tiste, ki imajo še dosti krompirja kopati. In drugo je tudi ne na polju.

Pa, ker je zdaj vojna končana, ne bo treba več tako delati. Jaz, kar mislim, da zdaj bom lahko brez jesti, ker prejdel, delaj! Zdaj bo pa kmalu mnogo ljudi brez dela; že so jih dosti dati iz služb v tovarnah.

Morebil nekoliko od naših vojnikov napisati. Zadnjici sem omenila, da bo moj vnuk prišel domov. Prišel je 13. maja na dopust in je bil mesec dni doma in potem je šel v Kalifornijo. Bil je tam tri tedne, potem so ga domov poslali in mu dali odpust. Zdaj je doma že od julija. V mojem dopisu sem omenila, da je bil Debelak pogrešan. Bil je pa v nemškem ujetništvu in je sedaj ne-

vendar bi morali tudi tem pomagati, ako jih tudi sovražimo. Saj je vendar pisano: "Ljubite svoje sovražnike... in zopet je pisano, "Karkoli boste enemu teh malih u bogih storili: boste m eni storili..." Kje je naša tolerantnost, ali smo v političnem ali verskem fana-tizmu zašli res tako daleč, da ne bomo pomagali tam, kjer je pomoč v resnici potrebna?

Pridite vsi na prireditve SANS-a, da se tako sami prepičate kaj se je, in se še godi v starem kraju, in razumeli boste zakaj se vršijo vsi zakulisni boji proti demokratični in slovenski Jugoslaviji. Ljudem, kateri bi v resnici morali votiti narod do prave poti, pa ponovno kličem s pesnikom:

"Odprite se, vi živi grobi. Naš rod vodite v boljši dobi." Skupaj čvrsto drži brat Slovan, in ne bodeš vedno le sejal. Krasne žetve blizu se Tvoj den. — Anton Krapenc,

AKTIVNOSTI V PITTSBURGHU

PITTSBURGH, Pa. — American Committee for Jugoslavia relief bo zoper odpril sezono za zbiranje oblike za naše revere v domovini. Datum prvega Novembra do tridesetega Novembra. Vse kar je še dobro za nositi spravite skupaj in naznajeno bo kdaj bodo prišli okoli s truki in pobrali. Res je, da vsak posameznik lahko pošlje svojcem enajst funтов v teži, ampak kdaj bo močna teža ljudstvo obliki s tem. Ker enajst funtov je takoj in stane Vas dollar in triinosemdeset centov, poleg tega pa še ni sigurno, da bo do prijeti. Poslati se ne sme nič novega v volni bodisi odeli ali oblike, tako je meni vedel uslužbenik na pošti. Potom Jugoslavenskega reliefsa pa sme poslati vse. Zima se bliža, zmrzavali bodo, ako nobijo takojšnjo pomoč.

Hitimo, zbirajmo, rešimo naša junaški narod bede, po manjkanja, zmrzovanja ne kot z miločino pač pa kot naše majhno plačilo njisovih junaških del.

Srbška pravoslavna cerkev

k je Ameriki. Vrnila sta se tudi dva brata. Eden je bil štiri leta pri vojakih in je tudi dobil odpust iz armade. Ta drugi pa je bil doma za trideset dni in je šel nazaj; zdaj so ga pa domov poslali. Ko bo se vrnil, bo tudi dobil odpust, kar takoj odpustili od vojakov, ko pridejo nazaj v Ameriko? In tako ne bi treba denarja trošiti za vlake ali buse. — To sta dva sinova Francka Bartola iz Travnika. Še več fantov iz Travnika pričakujemo. Eni so še na Angleškem in eni na Japonskem.

Jaz nič druzega ne želim, kot da bi bilo mir in zares mir, ne pa tak kot se zdaj dela, ko zmerom govore v kateri deželi bodo boljšo atomsko bombo naredili. Mar bi še kaj takega govorili, v kateri deželi bodo bolj lahko reveži živel, da ne bi bilo treba zmerom misliti, kaj bodo jutri imeli jesti.

Pa mislim, da morem nehati, če nočem, da bode urednik truden, ko bo moje kavke študiral. Ko sem že začela pisati, sem se spomnila Mrs. Lukinich in Mr. Pavla Tavčarja iz Wilcocka. Živila sem tam pred 32 leti, pa je videl moj dopis v listu in mi je pisal. Ker pravijo, da v tretje rado gre, morebiti bo zdaj kakšen moj bratanec ali kdo od nas pisal. Jaz sem doma iz Preske, fara Dobernič. Poprij sem se pisala Župančič, podomača Štoco-nova Čila. Morebiti bo kateri mi spet pisal. Posebno bi rada videla, ko bi mi pisala moja prijateljica Katina Smolič, po domača Dejterkova iz Preske.

Prej je v listu in mi je pisal. Ker pravijo, da v tretje rado gre, morebiti bo zdaj kakšen moj bratanec ali kdo od nas pisal. Jaz sem doma iz Preske, fara Dobernič. Poprij sem se pisala Župančič, podomača Štoco-nova Čila. Morebiti bo kateri mi spet pisal. Posebno bi rada videla, ko bi mi pisala moja prijateljica Katina Smolič, po domača Dejterkova iz Preske.

ZOPET V CIVILU

Chicago. — Iz armade so bili častno odpuščeni: Charles Horzen, John Trinko, Stanley Kaiser, John Sinkovic in Joseph Zupancich.

NOV GROB NA ZAPADU

Oregon City, Oregon. — Dne 26. sept. je umrla Mary Horvat. Doma je bila iz Straž pri Novem mestu in stara 62 let. — Anton Krapenc,

AKTIVNOSTI V PITTSBURGHU

Pittsburgh, Pa. — American Committee for Jugoslavia relief bo zoper odpril sezono za zbiranje oblike za naše revere v domovini. Datum prvega Novembra do tridesetega Novembra. Vse kar je še dobro za nositi spravite skupaj in naznajeno bo kdaj bodo prišli okoli s truki in pobrali. Res je, da vsak posameznik lahko pošlje svojcem enajst funtov v teži, ampak kdaj bo močna teža ljudstvo obliki s tem. Ker enajst funtov je takoj in stane Vas dollar in triinosemdeset centov, poleg tega pa še ni sigurno, da bo do prijeti. Poslati se ne sme nič novega v volni bodisi odeli ali oblike, tako je meni vedel uslužbenik na pošti. Potom Jugoslavenskega reliefsa pa sme poslati vse. Zima se bliža, zmrzavali bodo, ako nobijo takojšnjo pomoč.

Hitimo, zbirajmo, rešimo naša junaški narod bede, po manjkanja, zmrzovanja ne kot z miločino pač pa kot naše majhno plačilo njisovih junaških del.

Prijatelji, vidite, da prog- ram bo res lep, in lepo bi bilo ako bi se mi Slovenci odzvali na to povabilo. Proslava se bo vršila na 28. oktobra v Litvinski dvorani.

Mary Skerlong.

NAZNANILO IN POZIV

CHICAGO, Ill. — Dne 30.

septembra letos se je vršila redna seja organizacij, združenih v Centralnem odboru Jugoslovenski Amerikancev za Chicago in okolico, na kateri se je enoglasno zaključilo, da se priredi veliko zborovanje in sicer v nedeljo, 2. decembra letos, v Pilsen Park Auditorium, na 26. St. in Albany Avenue. Na to zborovanje bodo pozvane odlične osebe kot glavni govornik ambasador Demokratske Federativne Jugoslavije Washington, Hon. Stanislaus Simić, govor države Illinois Hon. Dwight Green, zupan mesta Chicago Hon. E. J. Kelly: predsednik Združenega odbora JSA iz New Yorka, kakor tudi naši lokalni društveni predstavniki. Poleg tega se bo po roizvajal lep — chikaški naseljni dostojen — kulturni program.

Rihodna seja zastopnikov naših organizacij se bo vršila v tork. 30. oktobra 1945 ob pol osmih (7:30) zvečer, v dvorani Sokolskega doma, 1903 So. Racine Avenue, Chicago Ill. Potrebno je, da so navzdiči vsi zastopniki.

S spoštovanjem in bratskim pozdravom, za Centralni odbor jugoslovenskih Amerikancev v Chicagu in okolici:

Risto Noguš, predsednik.
Frank Zornak, tajnik.
Joseph Oblak, predsednik.

KOPRIVŠEK POSREDUJE V NEMČIJI

MONAKO, Nemčija. — jim vojaškim naslovom. — V enem pismu sem tudi sprejel amerikanski denar, da bi ga postal v Jugoslavijo. Jaz bi svetoval, da se ne pošilja denarju in nobene druge stvari v Jugoslavijo, ker, dokler ni sigurno, da sploh pisma dobijo ali ne, bi bilo boljše, da bi počakali, da najprvo dobite odgovor na vaša pisma od vaših sorodnikov. Torej dotično.

Mrs. Jenny Slana iz Chicago, Mr. and Mrs. Joseph Klun in Forest Hills, Mrs. Agnes Schmoe iz Cleveland, Rev. Petrič iz New Yorka, Miss Frances Horvath iz Bridgeport, Conn., Mr. and Mrs. Karl Zajec iz New Yorka in Mrs. Rupnik iz New Yorka.

Vsa pisma gori omenjenih Slovencev sem takoj odposlal dotičnim sorodnikom pod mo-

S pozdravom — Jerry Koprišek.

SLOVENSKI PIJONIR PREMINUL

V Clevelandu je 21. oktobra preminil splošno poznani slovenski pionir, bivši trgovec in gostilničar, Frank Močilnikar, star 67 let. Nekaj mož konjeniške postave, ga je bila bolezen zadnje čase močno zdalela.

Rojen je bil 4. okt. 1878 v Spodnjem Kašju, fara Devica Marija v Polju, odkoder je prišel v Cleveland leta 1903. Leta 1907 je odpril grocerijsko trgovino na St. Clair Avenue in 41 St., katero je uspešno vodil do 1919. Potem se je preselil na 835 East 185 St., kjer je zidal lepo poslopje in v njem odpril gostilnico, katero je izročil v obrat sinovoma, Filipu in Jimu leta 1941. Družina lastuje tudi znano Močilnikarjevo farmo na White Rd. kamor so hodili naši rojaci radi na piknike.

Tukaj zapušča žalujočo soprogo Ivano, rojeno Plevnik, tri sinove in štiri hčere, in sicer: Philip, Frances, omožena Rose, omožena Lucas in Franco, če sta še žive. Pokojni Frank Močilnikar je bil zelo podjeten in skrben gospodar. Radi svoje odločne in tehtne besede je bil zelo član med rojaki. Kakor je znal modro gospodaritvi sebi tako je zatekel k njemu po nasvet. Ž njim lega v grob prava slovenska korenina in nastala je zoper nova vrzel med slovenskimi pionirji, katerih vrste so vedno bolj redči. Naše narodne korenine, ki so orale ledino za slovensko metropolo v Clevelandu, legajo v grob drug za drugim, kakor je to zapisano in usojeno za vsakega.

NOV GROB V MINNESOTI

</

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLADENIČA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

Des Grieux je govoril prepričevalno in vspodbujal najbrž generala; očividno mu je nekaj svetoval. Toda babica je že prej izustila usodno frazo: denarja ti pa ne dam! Morda se je zelo des Grieuxu to obvestilo neverjetno, poča general je poznal tetko. Opazil sem, da sta si mle Blanche in des Grieux neprestano dajala znamenja. Kneza, in Nemca-potovalca sem zagledal na skrajnem koncu drevoreda. Zaostala sta in se nekam oddaljila.

V vokzalu smo došeli triumfalno. Vratar in lukaji so pokazali tisoč spštivost kakor hoteljsko služboštvo. Babica se je dala nesti najprej po vseh sobah. Marsikaj je povalila, napram ostalem pa je ostala ravnočna; o vsem pa je poizvedovala. Slednjič smo došeli do igralnih prostorov. Lakaj, ki je stal pri zatrepih vratih na straži, jih je kakor omamljen hipoma odprl na stežaj.

Pojav babičim pri ruletki je napravil globok urad na občinstvo. Pri ruletnih mizah in na drugem koncu sobe, kjer je stala miza s trentet in garantom, se je gnijetlo 150 — 200 igralec v nekoliko vrstah. Oni, ki se jim je posrečilo preriniti se da mize, so po starci navadi stali redno in niso zapustili prestora, dokler niso vse zaigrali; kajti samo stati, gledati in zastonjavljati igralski prostor, ni dovoljeno. Dasi so pri mizi stoli, malokateri igralec sedi, posebno kadar je velik naval, ker stoje si je možno napraviti prostor in bolj udobno staviti. Druga in tretja vrsta sta se drenjali na prvo, čakajoč in gledajoč, kdaj pride vrsta na nju; toda v nestrnosti so stegovali čez prve roke, da bi postavili svojo stavo. Celo iz tretje vrste je kdo prav mojstrosko postavljal pa ni minalo pet ali deset minut, da ne bi nastalo pri mizi kako nesporazumljene rade dvomljivih stav. Redarstvo vokzala je še dokaj dobro. Gnjeci se seveda ni možnoogniti, nasprotno, navala občinstva se veseli, ker je to dobičkanosno. Osem kruperjev sedi za mizo ter gleda pazno in pozorno na stave; oni tudi izplačujejo v razsojajo pri nastalih sporih. V skrajnih slučajih pozovejo redarje in stvar je tipoma končana. Redarji se nahajajo kar v sobah v civilnih oblikah, pomešani med gledale, da jih ni možno spoznati. Posebno pazijo na tatove in druge take mojstre, ki jih je pri ruletki nemavado mnogo, ker tu najlaže izvršujejo svoj posel. Saj morajo povsod drugod krasti iz žepov in izpod ključev, kar se v slučaju poserecenja zelo slabo izteče. Tu pa je samo treba priti k igralni mizi, igrati in zaenkrat včasno in javno vzeti tuj dobitek in ga spraviti v žep. Če nastane preprič, tedaj goljut glasno in prepričevalno zatrjuje, da je stava njegova. Ako to naredi zvito in urno in če so celo priče v negotovosti, tedaj se pogosto dogaja, da si matrepa tam žep z denarjem. To je le tedaj, če je vsota majhna. Drugače pa jo kruperji gotovo opazijo ali pa še prej kak igrače. Če vota ni velika, tedaj pravi lastnik noče nadaljevati prepira, boječ se škandala in odide. Ako

(24)
se pa posreči tatu vjeti, ga precej sramotno odvedejo.

Babica je gledala vse to od daleč zvedavo in radovedno. Zelo ji je ugajalo, da tatove odvajajo v zapor. Igra v "trente et quarante" ni vzbudila njene radovednosti, bolj ji je bila po godu ruletka in to, da se vrti kroglijec. Slednjič je hotela videti igro od bližu. Ne pojmi, kako se je zgodiло, da so ji lakaji in nekateri okoli stokajoči agenti (večidel Poljački, ki so vse zaigrali in ki ponujajo svojo uslužnost vsem srečnim igralec in vsem inozemcem) takoj našli in naredili prostor neglede na vso gnečjo prav sred miže poleg glavnega kruperja in pripeljali tja naslonjač. Množica gledalev, ki ne igrajo, a samo od strani opazujejo igro (večidel Angleži z družinami), se je hipoma zgnijeta okoli njene mize, da bi čez igralce videla babico. Množica lornjetov se je obrnila na to stran. Kruperjem so se vzbudile nade, ker je ta ekscentrica igralka res obljudljala nekaj posebnega. Saj je bilo to, da petinsedemdesetletna ženska brez nog želi i-grati, izreden dogodek. Prerini sem se tudi jaz do mize in si napravil prostor ob babičini strani. Potapič in Marfa sta ostala nekje med občinstvom in tudi general, Pavlina, des Grieux in mle Blanche so se pomešali med poslušalce.

Babica si je najprej ogledovala igralec. Stavila mi je šepetanje rezka in pretrgana vprašanja: "Kdo je to? Kdo je ona?" Posebno ji je ugajal mladenič na koncu mize, ki je igral zelo visoko, stavljal tisoče in prigril, kakor so si šepečali okoli, že okoli štiridesetstočefrakov, ki so ležali pred njim na kupu na zlatu in bankovcih. Bil je bled, oči so mu žarele in roke so se mu tresle; stavljal je že brez preudarka, kolikor je roka zagrabila, a vedno dobival in dobil, grebel in grebel k sebi. Lakaj so ga obkoljevali, mu ponujali naslonjač, mu očistili prostor naokoli, da bi mu bilo bolj udobno, da bi ga ne pritiskali, ker so pričakovali bogate nagrade. Nekateri igralec jim dajajo od dobička, kolikor jim roka iz žepa privleče, ne da bi šteli, od samega veselja. Poleg mladeniča se je že naštanjil Poljaček, ves zaspolen, in mu spoštljivo, toda neprestano nekaj šepečal; nemara mu je kazal, kako najstavi, mu dajal nasveti in vodil igro, seveda v nadi na lepo nagrado.

Mladenič pa se ni zmenil zanj, stavljal je tjanjan in le grebel k sebi. Očividno je bil že ves zmešan.

Babica ga je opazovala par minut.

"Reci mu," je rekla vsa v skrbih in me podrezala, "reci mu, da naj neha, da naj vza me hitro denar in odide. Zaigra, takoj vse zaigra!" se je razvremala komaj dihajoč od razburjenosti. "Kje je Potapič? Pošljem ga k njemu. Reci mu, reci mu vendar!" me je drezala.

(Dalje prihodnjie.)

LA GUARDIA BO GOVORIL O KANDIDATURI NEWBOLD MORRIS-A za MESTO ŽUPANA

Kandidat Newbold Morris

Župan mesta New York, Fiorello H. La Guardia bo imel potom postopek WJZ (770 pa dial) v petek zvečer med 7.15 in 7.30 politični govor v prid predsednika mestnega odbora, ki kandidira za županstvo na "No Deal" tiketu. La Guardia bo govoril o političnem položaju v mestu New Yorku.

Kupujte Victory Bonds, now!

Give generously to
NEW YORK NATIONAL WAR FUND

57 WILLIAM STREET • NEW YORK 5, N. Y. • 500000000-2000

SLOVENSKE PARTIZANSKE TISKARNE v borbi za svobodo

SPISAL CENE KRANJC

Po podatkih organizatorjev slovenskih partizanskih tiskarn napisal na osvobojenem slovenskem ozemlju v mesecu novembra leta 1944.

Nadaljevanje . . .

Prva prava partizanska tiskarna v pokrajini pa je nastala v začetku 1942. leta. Stroj iz "Podmornice", ki zaradi ljubljanskega žičnega bloka ni mogel več delati, so prenesli v Dolomite in v dolomitskih hribih se je delo nadaljevalo. Vendar se ta tiskarna zaradi izredno težkega položaja sredji okoli stokajoči agenti (večidel Poljački, ki so vse zaigrali in ki ponujajo svojo uslužnost vsem srečnim igralec in vsem inozemcem) takoj našli in naredili prostor neglede na vso gnečjo prav sred miže poleg glavnega kruperja in pripeljali tja naslonjač. Množica gledalev, ki ne igrajo, a samo od strani opazujejo igro (večidel Angleži z družinami), se je hipoma zgnijeta okoli njene mize, da bi čez igralce videla babico. Množica lornjetov se je obrnila na to stran. Kruperjem so se vzbudile nade, ker je ta ekscentrica igralka res obljudljala nekaj posebnega. Saj je bilo to, da petinsedemdesetletna ženska brez nog želi i-grati, izreden dogodek. Prerini sem se tudi jaz do mize in si napravil prostor ob babičini strani. Potapič in Marfa sta ostala nekje med občinstvom in tudi general, Pavlina, des Grieux in mle Blanche so se pomešali med poslušalce.

Popolnoma nov razvoj v partizanskem tisku v Ljubljanski pokrajini je nastal s kapitulacijo Italije. Takrat sta bila evakuirana dva velika tiskarski stroji, prvi iz Kočevja, drugi iz Kocjanca, oba v Novem mestu. Ta stroja sta postala glavna moč dveh centralnih partizanskih tiskarn: "Triglava" in "Partizanske tiskarne".

"Triglav" je izvira iz kočevske tiskarne. Iz Kočevja je bila tiskarna evakuirana koncem oktobra 1943. leta. Evakuacija se je vrnila v treh etapah. Posebno težka je bila zadnja etapa. Dne 28. oktobra je namreč prevoz napadla nemška aviacija, vendar brez škode. Prevoz je močno oviral tudi nemška ofenziva proti osvobojenemu ozemlju, ki je bila takrat v polnem teku. Zato je bilo treba velik del tiskarskega materiala skriti po gozdovih. Samo del prevoza se je v najbolj kritičnem trenutku že nahajjal na sedežu "Triglava", kjer je mali tiskarski stroj že tekel. 30. oktobra so Nemci prišli v neposredno bližino tiskarne in napadli stražo. Mali stroj je bilo treba hitro demontrirati in skriti. Ko se je nemška ofenziva v naslednjih dneh polegla, je "Triglav" takoj nadaljeval s svojim delom.

Del tiskarskega materiala je med nemško ofenzivo propadel.

Nemci so našli tudi veliki tiskarski stroj in ga poškodovali,

vendar ne toliko, da bi se ne dal popraviti.

Po ofenzivi je bila prva skrb tiskarjev izgraditev in izpopolnitve "Triglava". V mrazu in snegu je bila postavljena majhna baraka, spalnica, kuhinja in delavnica. V mrazu in snegu so tiskarji pobirali po gozdu skriti tiskarski material in ga po več kakor 10 ur dolgi poti vozili in nosili v "Triglav".

Sredi meseca decembra je bila

lo delo opravljeno. Ves rešeni tiskarski material je bil zbran in urejen.

"Triglav" se je dokončno izpopolnil v mesecu maju 1944. leta, ko je bil pripeljan v tiskarno še veliki tiskarski stroj, ki je bil prejšnjo jesen evakuiran iz Novega mesta. Sicer tudi med zimo ni počival, vendar je bilo njegovo delo zaradi prevelike okupatorjeve bližine preveč ovirano.

Prevoz velikega tiskarskega stroja se je izvršil po ozkem, do skrajnosti slabih poteh. S prevozom je bilo izvršeno delo, za katero bi v mirnem času vsakdo rekel, da je nemogoče. Tudi 1200 kg težak postavak so partizanske roke spravile na svoje mesto.

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava". Natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natisne vsak mesec štirikrat "Slovenske partizanske tiskarne" in napravil "Triglava".

"Triglav" natis